

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ

Σχεδιασμός Ενσωματωμένων Συστημάτων

9ο εξάμηνο

3η Εργαστηριακή Άσκηση

Βάρδια 1 Ομάδα 14

Παύλος Καπούτσης 03110080 Παναγιώτης Μπουγουλιάς 03112025

Άσκηση 1

1. Γιατί χρησιμοποιήσαμε την αρχιτεκτονική arm-cortexa9_neonlinux-gnueabihf; Τι μπορεί να συνέβαινε αν χρησιμοποιούσαμε κάποια άλλη αρχιτεκτονική από το list-samples όταν θα τρέχαμε ένα cross compiled εκτελέσιμο στον QEMU και γιατί;

Χρησιμοποιήσαμε την αρχιτεκτονική arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf γιατί ανήκει στην οικογένεια αρχιτεκτονικών που υποστηρίζει το εικονικό μηχάνημα που προσομοιώνεται στο QEMU. Η ιδέα είναι να αναπτύξουμε και να αποσφαλματώσουμε το πρόγραμμα μας στο τοπικό μηχάνημα, να το κάνουμε compile με τον cross compiler για την αρχιτεκτονική που εν τέλη θα τρέξει το ενσωματωμένο σύστημα (ARM v9), και αυτός είναι ο λόγος που δεν θέλαμε κάποια άλλη αρχιτεκτονική από το list-samples.

2. Ποια βιβλιοθήκη της C χρησιμοποιήσατε στο βήμα 10 και γιατί; (Χρήσιμη εντολή: ldd)

Με την εντολή ldd θα φανούν οι shared libraries που χρειάζεται κάποιο εκτελέσιμο για να τρέξει, οπότε στην παρακάτω εικόνα φαίνεται ότι χρησιμοποιούμε την GLIBC

Στην πραγματικότητα επιλέγουμε την glibc επειδή είναι η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη και γνωστή, που σημαίνει ότι έχει τεσταριστεί και έχουν διορθωθεί αρκετά bugs με το πέρασμα των χρόνων. Η πρώτη έκδοση Pre-release βγήκε το 1988-01-1 και μέχρι σήμερα το development είναι ενεργό. Πηγή: https://sourceware.org/glibc/wiki/Glibc Timeline

3. Χρησιμοποιώντας τον cross compiler που παρήχθει από τον crosstool-ng κάντε compile τον κώδικα phods.c με flags -O0 -Wall -o phods_crosstool.out από το 2ο ερώτημα της 1ης άσκησης (τον απλό κώδικα phods μαζί με την συνάρτηση gettimeofday()). Τρέξτε στο τοπικό μηχάνημα τις εντολές: file phods_crosstool.out readelf -h -A phods_crosstool.out Τι πληροφορίες μας δίνουν οι εντολές αυτές;

Κάνουμε compile το αρχείο phods.c και μετά εκτελούμε την εντολή file και readelf:

```
pavlos@pc / ~/enswmatwmeno readelf -h -A phods_crosstool.out
Magic: 7f 45 4c 46 01 01 01 00 00 00 00 00 00 00 00
                                  ELF32
                                  2's complement, little endian
Version:
                                  1 (current)
                                  UNIX - System V
ABI Version:
                                  EXEC (Executable file)
Version:
                                 52 (bytes into file)
Start of section headers:
                                 16028 (bytes into file)
                                  0x5000400, Version5 EABI, hard-float ABI
                                 52 (bytes)
Number of program headers:
Number of section headers: 40
Tag_CPU_arch: v7
Tag_CPU_arch_profile: Application
 Tag ARM ISA use: Yes
```

Το πρόγραμμα file προσπαθεί να καταλάβει για ποιο σκοπό χρησιμοποιείται το συγκεκριμένο αρχείο. Στην περίπτωση μας έχει καταλάβει από το περιεχόμενο του ότι το αρχείο είναι ένα εκτελέσιμο (ELF: executable and linkable format) των 32-bit, LSB δηλαδή για little-endian αρχιτεκτονική και ARM.

Το πρόγραμμα readelf δίνει περισσότερες πληροφορίες για τα εκτελέσιμα ELF. Συγκεκριμένα το flag -A επιστρέφει πληροφορίες σχετικά με την αρχιτεκτονική του συστήματος και το -h το ELF header του εκτελέσιμου.

4. Χρησιμοποιώντας τον cross compiler που κατεβάσατε από το site της linaro κάντε compile τον ίδιο κώδικα με το ερώτημα 3. Βλέπετε διαφορά στο μέγεθος των δύο παραγόμενων εκτελέσιμων; Αν ναι, γιατί;

Το link που δινόταν στην άσκηση δεν ανταποκρινόταν στην αρχιτεκτονική της έκδοσης Ubuntu που είχαμε οπότε κατεβάσαμε τον latest Linaro από αυτό το link: https://releases.linaro.org/components/toolchain/binaries/latest/arm-linux-gnueabihf/.

Παρακάτω φαίνεται η εκτέλεση του compile με τον linaro:

Παρατηρούμε ότι το εκτελέσιμο που παράχθηκε είναι 13Κ σε σχέση με το αρχικό που ήταν 18Κ

```
pavlos@pc ~/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf.tar.tar_FILES/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf/bin ls -alh | grep phods_linaro
-rwxrwxr-x 1 pavlos pavlos 13K Φεβ 17 20:03 phods_linaro.out
```

```
pavlos@pc ~/enswmatwmeno ls -alh | grep phods_crosstool -rwxrwxr-x 1 pavlos pavlos 18K Φεβ 17 15:44 phods_crosstool.out
```

Χρησιμοποιώντας την εντολή readelf -a -W και για τα 2 εκτελέσιμα μπορέσαμε να δούμε τα object files (.o) που θα χρησιμοποιηθούν για να παραχθεί το τελικό εκτελέσιμο.

Για το crosstool-ng:

Στην πρώτη εικόνα βλέπουμε από το output της εντολής ότι χρειάστηκαν αυτά τα 2 object files για το link:

```
43: 00000000 0 FILE LOCAL DEFAULT ABS /home/pavlos/x-tools/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/sysroot/usr/lib/crti.o
44: 00010430 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 12 $a
45: 00010430 0 FUNC LOCAL DEFAULT 12 call_weak_fn
46: 0001044c 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 12 $d
47: 0001035c 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 10 $a
48: 00010eb8 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 13 $a
49: 00000000 0 FILE LOCAL DEFAULT ABS /home/pavlos/x-tools/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/sysroot/usr/lib/crtn.o
```

και το μέγεθος τους:

```
pavlos@pc ~/x-tools/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/sysroot/usr/lib ls -alh crti.o
-r--r-- 1 pavlos pavlos 2,1K Φεβ 4 20:40 crti.o
pavlos@pc ~/x-tools/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/sysroot/usr/lib ls -alh crtn.o
-r--r-- 1 pavlos pavlos 1,7K Φεβ 4 20:40 crtn.o
pavlos@pc ~/x-tools/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/arm-cortexa9_neon-linux-gnueabihf/sysroot/usr/lib
```

Για τον linaro:

Βλέπουμε τα αντίστοιχα αρχεία:

```
43: 00000000 0 FILE LOCAL DEFAULT ABS /home/pavlos/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-l
inux-gnueabihf/bin/../arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib/crti.o
44: 00010468 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 13 $a
45: 00010468 0 FUNC LOCAL DEFAULT 13 call_weak_fn
46: 00010484 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 13 $d
47: 000103a0 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 11 $a
48: 00010ad0 0 NOTYPE LOCAL DEFAULT 14 $a
49: 00000000 0 FILE LOCAL DEFAULT ABS /home/pavlos/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-l
inux-gnueabihf/bin/../arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib/crtn.o
```

και το μέγεθος τους:

```
pavlos@pc \ ~/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf/arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib ls -alh crti.o
-rw-r--r-- 1 pavlos pavlos 2,2K Noé 19 17:40 crti.o
pavlos@pc \ ~/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf/arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib ls -alh crtn.o
-rw-r--r-- 1 pavlos pavlos 1,8K Noé 19 17:40 crtn.o
pavlos@pc \ ~/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf/arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib \ ~/Downloads/gcc-linaro-7.2.1-2017.11-x86_64_arm-linux-gnueabihf/arm-linux-gnueabihf/libc/usr/lib
```

Βλέπουμε λοιπόν ότι υπάρχουν διαφορετικά μεγέθη στα object-files. Επίσης ένας άλλος παράγοντας είναι ότι ο κάθε compiler δεσμεύει αλλιώς τη μνήμη (memory allocated at compile time).

Πάντως και τα 2 εκτελέσιμα χρησιμοποιούν GLIBC_2.4

5. Γιατί το πρόγραμμα του ερωτήματος 4 εκτελείται σωστά στο target μηχάνημα εφόσον κάνει χρήση διαφορετικής βιβλιοθήκης της C;

Και οι 2 compilers κάνουν χρήση της glibc όπως είδαμε από το αποτέλεσμα του readelf στο πάνω ερώτημα αλλά όπως αναφέρει και το site: https://wiki.linaro.org/WorkingGroups/ToolChain/FAQ

Does Linaro gcc toolchain target glibc or eglibc? Due to the end of development of eglibc, we have transitioned to glibc beginning version 2.20.

```
root@debian-armhf:~# ./phods_crosstool.out
190395
root@debian-armhf:~# ./phods_linaro.out
151389
root@debian-armhf:~#
```

Και τα 2 προγράμματα εκτελούνται σωστά.

6. Εκτελέστε τα ερωτήματα 3 και 4 με επιπλέον flag -static. Το flag που προσθέσαμε ζητάει από τον εκάστοτε compiler να κάνει στατικό linking της αντίστοιχης βιβλιοθήκης της C του κάθε compiler. Συγκρίνετε τώρα τα μεγέθη των δύο αρχείων. Παρατηρείτε διαφορά στο μέγεθος; Αν ναι, που οφείλεται;

Εκτελούμε το compile με τον crosscompiler ng και παρατηρούμε ότι τώρα το μέγεθος είναι 4.0MB:

Εκτελούμε το compile με τον linaro και παρατηρούμε ότι τώρα το μέγεθος είναι 3.9MB:

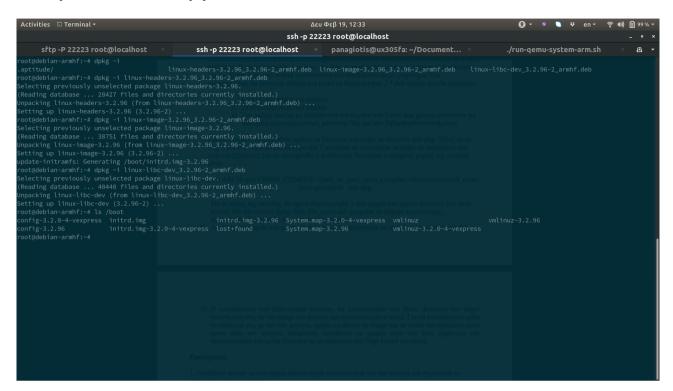
Ο λόγος που αυθήθηκαν αντίστοιχα τα μεγέθη των 2 αρχείων είναι ότι τώρα πια οι συναρτήσεις της C που χρειάζονται έχουν ενσωματωθεί στο τελικό εκτελέσιμο.

Η διαφορά στα μεγέθη των 2 αρχείων αναλύονται στην απάντηση του ερωτήματος 3.

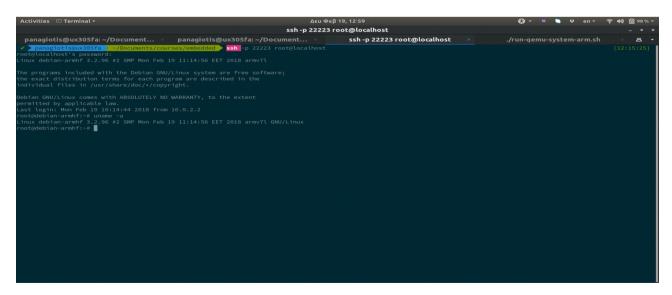
- 7. Έστω ότι προσθέτουμε μία δική μας συνάρτηση mlab_foo() στη glibc και δημιουργούμε έναν cross-compiler με τον crosstool-ng που κάνει χρήση της ανανεωμένης glibc. Δημιουργούμε ένα αρχείο my_foo.c στο οποίο κάνουμε χρήση της νέας συνάρτησης που δημιουργήσαμε και το κάνουμε cross compile με flags -Wall -O0 -o my_foo.out
- A. Τι θα συμβεί αν εκτελέσουμε το my_foo.out στο host μηχάνημα; B. Τι θα συμβεί αν εκτελέσουμε το my_foo.out στο target μηχάνημα; C. Προσθέτουμε το flag -static και κάνουμε compile ξανά το αρχείο my_foo.c. Τι θα συμβεί τώρα αν εκτελέσουμε το my_foo.out στο target μηχάνημα;
- A. Το αρχείο myfoo.out είναι δημιουργημένο για εκτέλεση σε σύστημα αρχιτεκτονικής ARM οπότε δεν θα εκτελεστεί στο host μηχάνημα το οποίο έχει AMD64 αρχιτεκτονική.
- B. Το αρχείο δεν θα καταφέρει να εκτελεστεί στο target μηχάνημα, μιας και η glibc του δεν έχει κάπου δηλωμένη την mlab_foo().
- C. Με την προσθήκη της σημαίας -static, το πρόγραμμά μας θα εκτελεστεί κανονικά στο target μηχάνημα, μιας και οι απαραίτητες βιβλιοθήκες θα συμπεριληφθούν μέσα στο εκτελέσιμό μας αφού πλέον η σύνδεση θα γίνει στατικά.

2η Άσκηση

1. Εκτελέστε uname -a στον qemu εφόσον έχετε εγκαταστήσει τον νέο πυρήνα και σημειώστε το όνομα του νέου σας πυρήνα.

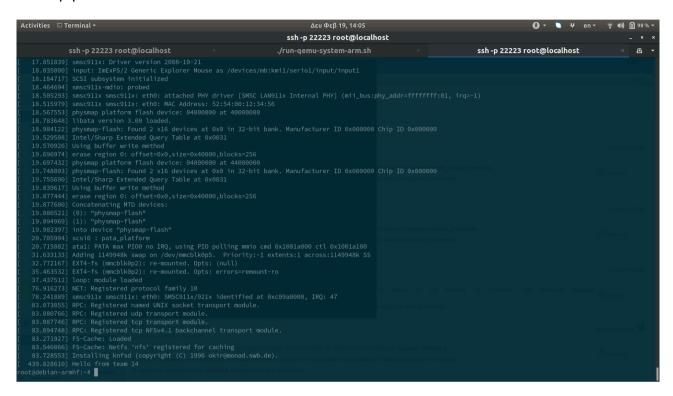

Παραπάνω φαίνεται μόλις εκτελέσουμε τις εντολές dpkg -i {package}.deb, όπου package = {linux-headers, linux-image, linux-glibc}, που δημιουργήθηκαν με το cross compilation του πυρήνα με τον linaro, που αντιστοιχούσε στη host και τη guest αρχιτεκτονική των μηχανημάτων που χρησιμοποιήθηκαν(https://releases.linaro.org/components/toolchain/binaries/4.9-2017.01/arm-linux-gnueabihf/gcc-linaro-4.9.4-2017.01-x86 64 arm-linux-gnueabihf.tar.xz). Στη συνέχεια κατεβάσαμε στο host τα {initrd.img,vmlinuz}-3.2.96 και τα δώσαμε ως ορίσματα στο boot του debian του guest. Μετά εκτελέσαμε στο guest το uname -a:

Για την εγκατάσταση του system call:

- 1. Αντικαθιστούμε τα αρχεία linux/arch/arm/kernel/calls.S, linux/arch/arm/kernel/sys_arm.c, arch/arm/include/asm/unistd.h με τα αντίστοιχα που επισυνάπτονται.
- 2. Ξανακάνουμε compile τον πυρήνα.
- 3. Εκτελούμε το hello.c που επισυνάπτεται και εκτελούμε την εντολή dmesg για να δούμε το log του πυρήνα.

Το αποτέλεσμα φαίνεται στην τελευταία γραμμή(Hello from team 14).

Bonus άσκηση: Προγραμματισμός του Zybo Zync-7000 σε FreeRTOS

Αρχικά έπρεπε να γίνει σωστά η διαμόρφωση του FPGA fabric, ώστε να συνδεθεί η είσοδος/έξοδος των επεξεργαστών με το GPIO της πλατφόρμας, το οποίο έγινε με το Xilinx Vivado. Οι οδηγίες που ακολουθήθηκαν είναι στο παρακάτω link: https://reference.digilentinc.com/learn/programmable-logic/tutorials/zybo-getting-started-with-zyng/start

Είναι πολύ σημαντικό να περιγραφεί σωστά το hardware σε block διάγραμμα για να παραχθεί το bitstream που θα προγραμματίσει το FPGA.

Χρησιμοποιήθηκε η xgpio.h για ανάγνωση από τα dip switches και εγγραφή στα leds. Από το FreeRTOS έγινε χρήση των tasks, ένα task/led, η εισαγωγή της καθυστέρησης με την νTaskDelay και με τη βοήθεια του scheduler με την κλήση νTaskStartScheduler ήρθε το επιθυμητό αποτέλεσμα(zybo.c) για τα 4 LEDs.